

แนวทางปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนของบุคคล อันเนื่องมาจากการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

สภาพข้อเท็จจริง

๑. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีกรณีที่กระทบต่อรายการทะเบียนราษฎรซึ่งจะต้องแก้ไข พอสรุปเป็นกรณีต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.๑ บุตรของมารดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗ ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีมารดาสัญชาติไทยจดทะเบียนสมรส กับบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวประชาชนคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ได้สัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยแจ้งการเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ จะได้รับสูติบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร. ๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากมีมารดาสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๑ เช่น นายสันติ เกิดที่จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยจดทะเบียนสมรสกับบิดาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มจีนฮ่ออิสระ นายสันติจะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๑๐ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายสันติเกิด ดังนั้นถ้านายสันติยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ แล้วแต่กรณี แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายสันติเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตรให้หมายเหตุการสัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๒ บุตรของบิดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗ ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีบิดาสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยแจ้งเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ จะได้รับสิทธิบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร. ๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยและไม่ใช่บุคคลซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๑

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๒ เช่น นางสาวอรนลิน เกิดที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยขณะเกิดมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาซึ่งเป็นคนสัญชาติลาวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นางสาวอรนลิน จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ดังนั้นถ้านางสาวอรนลินยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ แล้วแต่กรณี แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนางสาวอรนลินเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสิทธิบัตร ให้หมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสิทธิบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๓ บุตรของมารดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดนอกราชอาณาจักร ได้แก่บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีมารดาสัญชาติไทย บิดาสัญชาติอื่น ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ได้รับสัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากมีมารดาสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสิทธิบัตรไม่ว่าจะเป็นสิทธิบัตรที่ออกโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย หรือหลักฐานการเกิดที่ออกตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและรับรองคำแปลโดยกระทรวงการต่างประเทศ นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทย และการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสิทธิบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๓ เช่น นายบ๊อบบี้ เกิดที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย จดทะเบียนสมรสกับบิดาซึ่งเป็นคนสัญชาติอเมริกัน นายบ๊อบบี้ จะไม่ได้สัญชาติไทย ตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๑๐ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายบ๊อบบี้เกิด ดังนั้น ถ้านายบ๊อบบี้ยื่นคำร้องขอให้ นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตนซึ่งเคยได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๓ เป็นบุคคลประเภท ๖ นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลใน ท.ร. ๑๓ แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักงานทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายบ๊อบบี้เข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๔ บุตรของบิดาสัญชาติไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดนอกราชอาณาจักร ได้แก่ บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาสัญชาติไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาสัญชาติอื่น ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ถ้าสามารถพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้ได้สัญชาติไทยย้อนตั้งแต่เกิดตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเคยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นบุตรของบิดาซึ่งมีสัญชาติไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๓

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๔ เช่น นายประสิทธิ์ เกิดที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาซึ่งเป็นคนสัญชาติลาว นายประสิทธิ์ จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดจนกว่าจะพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรกับบิดา ซึ่งมีสัญชาติไทยตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง ตั้งแต่วันที่ผ่านการพิสูจน์ความเป็นบิดาและบุตร โดยมาตรา ๒๑ กำหนดให้การได้สัญชาติไทยมีผลตั้งแต่นายประสิทธิ์เกิด ดังนั้น ถ้านายประสิทธิ์ยื่นคำร้องพร้อมหนังสือรับรองผลการพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ เพื่อขอให้นายทะเบียนแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของตน นายทะเบียนจะต้องจำหน่ายรายการบุคคลตามเลข ๑๓ หลักเดิม ซึ่งอาจจะเป็รหัสบุคคลประเภท ๖ หรือประเภท ๐ (กรณีได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ฯ) แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักงานทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ โดยเพิ่มชื่อนายประสิทธิ์ เข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๑.๕ บุคคลตามมาตรา ๒๓ ได้แก่บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ย่อมไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสื่อบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร. ๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือถ้าเป็นบุตรของคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือชนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสื่อบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร. ๐๓๑) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ฯ จะได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๗๓)

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๕ เช่น นายกิสัน เกิดที่จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีบิดาและมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มลาวอพยพที่เข้ามาอาศัยในราชอาณาจักรไทย นายกิสัน จะไม่ได้สัญชาติไทย ตั้งแต่เกิด และเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทย ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนายกิสัน ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลตามเลข ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๗๓

๑.๖ บุตรของบุคคลตามมาตรา ๒๓ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ ได้แก่บุตรของบุคคลตาม ๑.๕ ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากบิดาหรือมารดาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๗ ทวิ (๑) (๒) หรือ (๓) จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสื่อบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (ท.ร. ๓) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๗ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. ๑๓ ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือถ้าเป็นบุตรของคนต่างด้าวหรือชนกลุ่มน้อยที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติ และเคยแจ้งการเกิดจะได้รับสื่อบัตรสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร. ๐๓๑) ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ หรือถ้าขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ฯ จะได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๐ และเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดถ้าผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีตาม ๑.๕

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๑.๖ เช่น เด็กชายวิชฌ ซึ่งได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนตามยุทธศาสตร์ ฯ เป็นบุคคลประเภท ๐ เกิดที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีบิดาและมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าที่เกิดในราชอาณาจักรไทย เด็กชายวิชฌ จะไม่ได้สัญชาติไทยตั้งแต่เกิดและเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ บุคคลดังกล่าวจะได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กชายวิชฌด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลใน ท.ร. ๙๘ ก ตามเลข ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวไว้ในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ กลุ่ม ๗๓

๒. นอกจากการแก้ไขรายการทะเบียนราษฎรเนื่องจากการแก้ไขหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติแล้ว ยังมีกรณีการแก้ไขสถานะทางทะเบียนเนื่องจากการพิสูจน์ว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยของบิดามารดา พอสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ ชาวไทยภูเขาหรือบุคคลบนพื้นที่สูงที่ได้รับการลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาการสถานะของบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยถ้าผู้ลงรายการสัญชาติไทยเป็นชาวไทยภูเขา ๙ เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง (แม้ว) เมี่ยน (เย้า) อาข่า (อีเก้อ) ลาหู่ (มุเซอ) ลีซู (ลีซอ) ลัวะ (ถิ่น) ขมุ และมลาบรี (คนตองเหลือง) จะมีทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๓ หรือทะเบียนประวัติ หรือไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎรก็ได้ แต่ถ้าผู้ขอเป็นบุคคลบนพื้นที่สูง เช่น ไทยใหญ่ เป็นต้นจะต้องมีทะเบียนประวัติที่ราชการได้จัดทำไว้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๖ หรือ ๗ ทั้งนี้บุคคลที่ได้รับอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามระเบียบดังกล่าวถือว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติเนื่องจากเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๓ โดยจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะของบุคคลสัญชาติไทยกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๘๔) และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๑ เช่น นางสาวหมีจู เกิดที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๓ โดยมีบิดามารดาเป็นชาวเขาชาติพันธุ์อาข่าซึ่งเกิดที่จังหวัดเชียงรายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ นางสาวหมีจู ย่อมสามารถขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎรตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๓ และเมื่อนายอำเภออนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยตามคำขอแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่นางสาวหมีจูเกิด โดยนายทะเบียนจะแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนางสาวหมีจู ด้วยการเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวไว้ในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ ๒๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๘ (กลุ่ม ๘๔) และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร (ถ้ามี) พร้อมลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๒ บุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากบิดาหรือมารดาได้สัญชาติไทย ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการแจ้งเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในสถานะเป็นผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติเป็นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (ท.ร. ๓๘) หรือเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร. ๓๘ ก) ต่อมาบิดาหรือมารดาได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและเป็นการได้สัญชาติไทยก่อนวันที่บุคคลนั้นเกิด ย่อมส่งผลทำให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วแต่กรณี ซึ่งนายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๓ กำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีสูติบัตร นายทะเบียนจะต้องหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตรพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๒ เช่น เด็กหญิงไทยชาน เกิดที่จังหวัดระนอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยขณะเกิดมารดามีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๓ ระบุสัญชาติพม่า และไม่ปรากฏรายการบิดา เด็กหญิงไทยชานจึงได้รับแจ้งการเกิดตามสูติบัตร ท.ร. ๓ เป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทย ต่อมามารดาของเด็กหญิงไทยชานได้รับการแก้ไขรายการสัญชาติเป็นไทยเนื่องจากเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาสัญชาติไทย กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้เด็กหญิงไทยชานเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กหญิงไทยชาน ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๗ ใน ท.ร. ๑๓ แล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้าในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ฯ ข้อ ๑๐๓ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร ท.ร. ๓ พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ หรือ

กรณีเด็กชายมารวย เกิดที่จังหวัดนครพนม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยขณะเกิดมารดามีรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๓ ระบุสัญชาติเวียดนาม ส่วนบิดามีรายการในทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เด็กชายมารวยจึงได้รับแจ้งการเกิดตามสูติบัตร ท.ร. ๓ เป็นผู้ไม่ได้สัญชาติไทย ต่อมามารดาของเด็กชายมารวยได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้รับอนุมัติจากนายอำเภอเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้เด็กชายมารวย เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ของมารดามีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยก่อนที่เด็กชายมารวยเกิด ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของเด็กชายมารวย ด้วยการจำหน่ายรายการบุคคลประเภท ๗ ใน ท.ร. ๑๓ แล้วเพิ่มชื่อบุคคลดังกล่าวเข้ามาในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ในสถานะบุคคลสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ฯ ข้อ ๑๐๓ ให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕ และหมายเหตุการได้สัญชาติไทยและการกำหนดให้เลขประจำตัว ๑๓ หลักใหม่ไว้ด้านหลังของสูติบัตร ท.ร. ๓ พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๓ บุคคลที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นคนสัญชาติไทย ได้แก่บุคคลที่ได้รับการบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร. ๓๘ ก) เนื่องจากนายทะเบียนไม่รับแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ตามคำร้องเพราะพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติตามมาตรา ๑๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาบุคคลดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นผู้มีสัญชาติไทย นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนของบุคคลนั้นโดยการยกเลิกทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก รวมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิมแล้วดำเนินการจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎรให้ใหม่ โดยถ้าการถูกบันทึกเป็นบุคคลประเภท ๐ เป็นผลมาจากการขอแจ้งการเกิด นายทะเบียนจะต้องแก้ไขโดยการรับแจ้งการเกิดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๗ (คนไทยขอแจ้งการเกิดเกินกำหนด) ข้อ ๕๙ (กรณีเด็กไร้เดียงสาในสถานสงเคราะห์ของรัฐ) หรือข้อ ๕๙/๑ (กรณีเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่บุพการีทอดทิ้งซึ่งอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์) แล้วแต่กรณี แล้วออกสูติบัตร ท.ร. ๒ กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๒ แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ หรือถ้าการถูกบันทึกเป็นบุคคลประเภท ๐ เป็นผลมาจากการขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน นายทะเบียนจะต้องแก้ไขโดยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ฯ ข้อ ๙๗ (กรณีบิดาและมารดาเป็นไทย) ข้อ ๙๘ (กรณีเด็กอนาถา) หรือข้อ ๑๐๓ (กรณีบิดาหรือมารดาเป็นไทย) แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๕

ตัวอย่างของกรณีบุคคลตาม ๒.๓ เช่น นางสาวจันทร์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่ในความอุปการะดูแลของสถานสงเคราะห์เนื่องจากถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ โดยไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา และสถานที่เกิดของบุคคลดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์ขอแจ้งการเกิดให้แก่นางสาวจันทร์ นายทะเบียนจึงไม่อาจรับแจ้งการเกิดได้เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ และได้จัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก ให้กับนางสาวจันทร์ เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐) ต่อมาปรากฏหลักฐานว่าแม่ของนางสาวจันทร์ เป็นผู้มีสัญชาติไทย โดยมีผลการตรวจดีเอ็นเอยืนยันความสัมพันธ์การเป็นมารดาและบุตร กรณีดังกล่าวส่งผลทำให้นางสาวจันทร์เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องแก้ไขสถานะทางทะเบียนในเอกสารทะเบียนราษฎรของนางสาวจันทร์ ด้วยการยกเลิกทะเบียนประวัติ ท.ร. ๓๘ ก รวมทั้งจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัว ๑๓ หลักเดิม แล้วดำเนินการรับแจ้งการเกิดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๙/๑ ออกสูติบัตร ท.ร. ๒ กรณีบุคคลสัญชาติไทยแจ้งการเกิดเกินกำหนด กำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นบุคคลประเภท ๒ และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ ว ๖๓๑๓

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓
๒. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔

ตามที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๗ กำหนดให้บุตรที่เกิดจากบิดาสัญชาติไทยซึ่งมิใช่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย (บิดาตามข้อเท็จจริง) เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องพิสูจน์ความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓ ไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากการดำเนินการตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวจำเป็นต้องมีประกาศกระทรวงมหาดไทย เพื่อรองรับการปฏิบัติ ทั้งในเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ แบบพิมพ์ที่จะใช้ปฏิบัติ และวิธีการสอบสวน ซึ่งบัดนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้โดยสาระสำคัญของกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

ก. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่

กำหนดให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขตและพนักงานทูตหรือกงสุลประจำสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดตามกฎกระทรวงฯ

ข. ผู้ยื่นคำขอ ประกอบด้วย

(๑) ผู้เกิดซึ่งได้แก่บุตรที่เกิดจากบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยแต่เป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ที่จะยื่นคำขอด้วยตนเองควรมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งได้แก่ บุพการี ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครองของผู้เกิด แล้วแต่กรณี